

BREV TIL ITALIENS JØDER

REDAKTIONENS INTRODUKTION

Franco Fortini (1917-1994) var italiensk jødisk digter, forfatter og marxistisk litteraturkritiker, som spillede en central rolle i litteraturpolitiske debatter i Italien i efterkrigsperioden. Fortini skrev kritik i aviser og tidsskrifter og udgav en lang række bøger, digtsamlinger, essays og politiske lejligheds-skrifter, hvor han blandt andet diskuterede relationen mellem litteratur og engagement. Han var skeptisk over for enhver underordning af det litterære, hvad enten det var i form af kapitalistisk massekultur eller partipolitisk propaganda, og beskrev den kommunistiske kulturkritiker som "det negatives funktionær", hvis rolle det var at tage vare på sætninger og formuleringer, der kunne få en rolle i tilvejebringelsen af en anden verden. Kritikeren skulle ikke blot analysere og vurdere kulturelle artefakter og kunstværker, men også konsekvent underkaste sine egne udsagn en kritisk analyse, inklusive skellet mellem åndens og håndens arbejde, som kritikeren selv var et historisk udtryk for.

Den oversatte tekst er et åbent brev, Fortini skrev til avisen *il manifesto* i 1989, i en situation hvor den israelske bosætterstats militær intensiverede sin undertrykkelse af den palæstinensiske befolkning i de besatte områder

for at bekæmpe den bredt funderede folkelige opstand, Den første Intifada, som brød ud i december 1987. I sit brev lægger Fortini afstand til det israelske militærs brutale fremfærd og spørger, om det stadigvæk er muligt at skelne mellem den israelske stat og dens etnonationalistiske politik og så jødedommen. En sådan skelnen kræver, at jøder i Italien og andre steder tager afstand fra den israelske stats ageren. Hvis ikke, risikerer forskellen at gå i opløsning. Diasporaens tavse samtykke ødelægger jødedommen indefra. Som Fortini skriver, er den brutale fornedrelse af palæstinensiske liv også en ødelæggelse af jødedommen, for så vidt som staten Israel begår overgreb i jødedommens navn. Fortini skriver sit brev som italiensk jøde til andre italienske jøder og beder dem tage stilling. Brevet er således både jødisk selvkritik, et forsvar for menneskets grundlæggende værdighed og for de undertryktes ret til at forsvare sig.

* * *

Hver dag konfronteres vi med Israels undertrykkelse af den palæstinensiske befolkning. Og hver dag bliver vi mere og mere afledt fra undertrykkelsens betydning, sådan som de, der står bag den, ønsker det.

Hver dag tager den belejring til, som foruden at ødelægge det palæstinensiske folks liv, kultur, hjem, landbrug og historie samtidig ødelægger eller forvrænger Israel og dets internationale anseelse.

I et område på størrelse med vores egen region svarer de hundredvis af dræbte, tusinder af sårede, titusinder af fængslede – og den daglige udbytning af den palæstinensiske arbejdskraft på mellem 70.000 og 100.000 mand – til titusinder af unge israelske soldater og bosættere, som dag ud og dag ind, hele livet, sammen med deres hustruer, børn og venner, skal fortrænge det, de har gjort eller ladet andre gøre.

Ja de vil sågar blive tilskyndet til at retfærdiggøre disse handlinger. Og det kan de kun gøre i medfør af en realpolitisk kynisme og en nationalistisk eller mystisk vildfarelse, der alene adskiller sig fra den, der har dækket Europa med lighuse og monumenter, fordi den finder sted i hverdagen og med størstedelen af befolkningens åbenlyse billigelse.

For hver palæstinensisk kvinde, der arresteres, hver dreng, der dræbes, og hver far, der mishandles og ydmyges, er der en israelsk kvinde, en israelsk dreng og en israelsk far, der siger, at de ikke vidste noget, eller som de allerede gør, beder om, at deres blod skal komme over deres efterkommere. De spiser og drikker allerede forgiftet mad og foregiver ikke at vide det. Om dette står der ord skrevet i deres og vores profeters bøger, som jeg ikke husker.

Belejringen kan brydes. Selv Titus' legioner blev besejret. Når stene falder fra palæstinenserne hænder – som Israels "høge" håber – vil de palæstinensere, der er modstandere af PLO's afspændingspolitik, i en blanding af provokation og desperation, gribe til våben. Da vil Israels militære overmagt folde sig ud til jubel fra en del af den internationale opinion og mødes af en endnu større del af opinionens magtesløse had.

Et folk med erindring bør ikke foragte andre folk i en sådan grad, at de kan tro, at disse er ude af stand til at huske for bestandig.

Jøderne i diasporaen ved og mærker, hvordan en ny og brutal antisemitisme er vokset frem og bliver stærkere for hver dag, der går, blandt dem,

der på grund af den israelske politiks vold (i tillæg til den magtfulde ideologiske propagandamaskine, som forstærkes af diasporaen) på tåbelig vis føler sig berettiget til at forhåne følelsen af lighed og troen på broderskab.

For de nye antisemitter er jøderne i diasporaen intet andet end agenter for staten Israel. Også dette er resultatet af de seneste tyve års israelsk politik.

Denne brug af diasporaen har, i hvert fald i Italien, vendt op og ned på forholdet mellem tilhængere og modstandere af Israels politik i forhold til 1967. De troede, de var bedre beskyttet, men er nu mere udsat for mistænkeliggørelse og fjendtlighed.

Lad os derfor ære dem, der holder fast i fornuften og insisterer på at skelne mellem israelsk politik og jødedommen. Det skal siges, at netop den italienske venstrefløj (som nogle af Israels støtter uovervejende beskylder for at fremme racisme) traditionelt er den, der i vor tid bedst har værnet om denne skelnen.

Der er mange, der er i stand til at skelne, og jeg var også selv en af dem.

Men hver dag må jeg undre mig: Hvordan kan det være, at der er så udbredt tavshed eller så mange tvetydige ord blandt de italienske jøder og deres venner?

Jøder eller venner af jøder – få eller mange, kendte eller ukendte, det spiller ingen rolle – som mener, at samvittighed og sandhed er vigtigere end loyalitet og tradition, at sidstnævnte uden førstnævnte vil forgå i råddenskab, lad dem tale, mens de endnu kan, og lad dem tale klart, lad dem vælge side, lad dem give et tegn.

Må de have modet til at smøre deres dørkarme med palæstinenserens blod i håb om, at Dødsenglen ikke ser det om natten, eller lad dem i stedet finde styrken til at nægte at være delagtige med dem, som dagligt bader jorden i det blod, der råber på dem.

De må ikke lyve for sig selv, som de gør nu, ved at sidestille terroristerens massakrer med dem, der bliver begået af en velorganiseret, disciplineret hær. Deres børn vil kende sandheden og dømme dem.

Og spørger man mig nu, med hvilken ret og i hvilket navn jeg tillader mig at rejse disse spørgsmål, vil jeg ikke svare, at jeg gør det for at bære vidnesbyrd om min eksistens eller min fars efternavn og hans jødiske ophav.

For jeg mener, at et menneskes betydning og værd ligger i det, de selv gør ud fra deres genetiske og historiske arv, ikke i den skæbne, de er blevet tildelt.

I dette – afvisningen af enhver "blodets stemme" og enhver henvisning til fortiden, der ikke først og fremmest er baseret på ånden og nutiden, for de er det vigtigste – føler jeg mig meget langt fra et centralt aspekt af jødedommen eller det, der synes at være dens nuværende udtryk.

I modsætning til de mange, måske hjemmegjorte, venner af jøder og jødedommen, skriver jeg disse ord med lige dele fortvivelse og håb, for jeg er overbevist om, at konflikten mellem Israel og Palæstina kun tilsyneladende er at sidestille med de mange konflikter om national uafhængighed og frihed, som vores århundrede kun kender alt for godt.

Det lader til, at Israel i dag er og handler som en nation eller som en nations væbnede fløj, som Frankrig handlede i Algeriet, USA i Vietnam eller Sovjetunionen i Ungarn eller Afghanistan. Men ligesom Frankrig for vores indre øjne var lig med slaget ved Valmy, amerikanerne med 1775 og sovjetterne med 1917, da var jøderne, længe før de blev Sharons soldater, bærere af en del af vores hellige kar, en smertefuld og brændende del af vores intelligens, vores ord og vores vilje.

Jeg skal ikke kunne sige, hvilken zionist der måtte have ønsket, at denne unikke karakter skulle forsvinde, og at staten Israel som alle andre skulle have sine tyve og prostituerede. Nu har den dem, og det er dens eget problem. Men dens bog har altid været vores, og det samme gælder de talrige bøger, levende som døde, der er udsprunget af den.

Er det blot paradoksal retorik at påpege, at hvert israelsk flag, der hejses af nye besættere som en fornærmelse og triumf på taget af en bygning i den gamle bydel i Jerusalem, hvorfra de med penge eller trusler har fordrevet arabere eller palæstinensere, har indvirkning på fortolkningen af et vers af Dante eller betydningen af en kadence hos Brahms?

Sondringen mellem jødedommen og staten Israel, som indtil for nylig kunne synes at være et vigtigt værn mod fanatisme, er blevet draget i tvivl netop på grund af diasporaens billigelse eller tavshed. Det har gjort det muligt for os at se, hvorfor det, der sker ved Jerusalems porte, ikke kan betragtes som noget, der udelukkende hører hjemme i politisk-militære konflikter, interessekonflikter og magtkampes sfære.

Den konflikt bringer, i det mindste delvist, noget i os selv i fare.

Hvert hus, som israelerne ødelægger, hvert liv, de dagligt tager, og selv hver skoledag, de palæstinensiske børn frarøves, er et tab af en del af den enorme rigdom af sandhed og viden, som i og for den vestlige kultur er blevet opbygget af generationer i diasporaen, fra ghettoernes strålende eller skammelige ulykke gennem gamle og nye forfølgelsesgrusomhed.

Simone Weil, en stor jødisk-kristen kvinde, har mindet os om, at sværdets klinge skærer på begge sider. Endda mere end to, vil jeg vove at tilføje.

For hver dag, der går med krig mod palæstinenserne, dvs. med falsk bevidsthed for israelerne, forsvinder eller fornedres upåagtet en bygning, en erindring, et pergament, en følelse, et vers, en udformning af vores liv og vores hjemland.

En digter har talt om den udstødte og hans blik, "der nidstirrer mængden omkring skafottets fod": ved Gazas og Vestbreddens ghettoer risikerer Israel hver dag en langt hårdere dom end den, der er forbeholdt de udstødte.

Vores liv forringes ikke blot af palæstinenserens blod og fortvivlelse; det forringes, gentager jeg, af Israels sætten en fælles rigdom over styr.

Ingen universiteter eller institutter, ingen biblioteker eller museer, auditorier eller bedehuse kan kompensere for den akkumulation af dårlig samvittighed og fortrængt skyldfølelse, som undertrykkelsen medfører i israelernes liv og uddannelse.

Og i diasporaens jøders og deres venners liv og uddannelse. En af dem er jeg.

Hvis hvert af deres ord fjerner en patron fra den israelske hærs soldaters maskingeværer, fjerner et andet også en fra de nu skjulte palæstinenseres.

Så lad dem tale.